

Nyhetsbrev från Bryssel

Nyhetsbrev oktober 2017

EU-enheten vid Ålands landskapsregering om vad som händer på EU nivå.

EU-krönikan

I Bryssel har hösten börjat med full fart, och det har varit några veckor med stora penseldrag för EU:s framtid. Nästa år är sista hela arbetsåret för den sitta EU-kommissionen och europaparlamentet innan valet sommaren 2019. Då parlamentet bryter sitt arbete redan under våren för att ge ledamöterna tid att kampanja i sina hemländer innebär det att dagens ledarskap i EU:s institutioner har ungefär 18 månader på sig att göra klart vad de tänkt sig.

Kommissionens ordförande håller årligen ett linjetal inför parlamentet för att presentera vilka lagstiftningsförslag de tänker prioritera under det kommande året. Jean-Claude Junckers anförande här om veckan höll sig i mycket till detta format, men var tydligt uppdelat i två kategorier. Dels vad han hoppas kunna slutföra innan valet 2019 och dels de reformer han anser nödvändiga att genomföra under nästa mandatperiod. Dessa lånsiktiga reformer kan tyckas vara progressiva, som att snarast släppa in Bulgarien och Rumänien i Schengensamarbetet, att gå mot en Europeisk försvarsunion med gemensam budget och försvarsstyrkor, samt mer samarbete inom den sociala sektorn (lika lön för lika arbete i samma land). Förutom tanken om en försvarsunion kräver Junckers föreslagna reformer inte ändring av EU:s fördrag, utan han föreslår istället att EU-ländernas institution rådet antar förslang genom kvalificerad majoritet istället för enhällighet, som idag sker på områden som skattepolitik och sociala rättigheter. På så sätt hoppas han att lagstiftningsförslag inte ska fastna och dö ut i rådet då några länder kan blockera ett förslag. För de länder som redan nu känner sig överkörda av majoriteten är förslaget långt från välkommet.

Två veckor senare, just som dammet lagt sig efter valet i Tyskland ställde sig Frankrikes president Emmanuel Macron på scenen och gav ett snarlikt tal under rubriken *Initiativ för Europa*. Ungefär 80 procent av Macrons initiativ fanns redan med i Junckers tal, och innebär alltså att kommissionen redan nu har ett tungt EU-lands stöd på flera punkter. Däremot vill Macron gå längre på annat håll. Han föreslår att dela upp EU-samarbetet för euroländer och icke euroländer med en specifik euro-budget och en euro-finansminister. Även om Juncker också föreslog en EU-finansminister sade han tydligt nej till parallella strukturer inom EU-samarbetet. Vidare stödjer Macron en reform av valet till europaparlamentet där en del av ledamöterna väljs direkt från en pan-europeisk vallista. Det är en gammal ide som dyker upp med jämna mellanrum och som nu fått nytt liv i och med att de brittiska mandaterna i parlamentet snart blir vakanta. Landskapsregeringen är alltså inte ensam om att vilja använda de brittiska mandaterna för ett efterlängtat ändamål.

Vid sidan av allt detta pågår alltjämt förhandlingarna om Storbritanniens utträde ur EU och tiden börjar bli knapp. Redan i slutet av nästa år måste europaparlamentet få förslaget om landets nya avtal med EU på sitt bord. Avtalet måste antas av rådet och träda i kraft 29 mars 2019, då de två åren efter landets avisering om utträdet löper ut. Storbritanniens premiärminister Theresa Mays reste i slutet av september till Italien för att hålla ett anförande om Brexitförhandlingarna. Hon föreslog en övergångsperiod från april 2019 då landet under två år behåller status quo som EU-land och på så sätt får mer tid att förhandla fram ett nytt avtal. Mays förslag landade aningen platt i Bryssel där alla har fullt upp att tänka på sin egen framtid.

Julia Lindholm, landskapsregeringens specialrådgivare i Bryssel

På gång i Bryssel

Kommissionens arbetsprogram

Onsdagen den 13 september höll kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker sitt årliga linjetal inför Europaparlamentets ledamöter i Strasbourg. Talet är både ett bokslut för året som har gått men även en blick på prioriteringarna inför det kommande året. Juncker skriver även en avsiktsförklaring som i stora drag är ett utkast på arbetsprogrammet för kommissionen till medlemsstaternas EU-ministrar. Arbetsprogrammet innehåller en handlingsplan inför det kommande året där det beskrivs hur de politiska prioriteringarna ska omsättas i konkreta åtgärder.

Detta är Juncker-kommissionens sista fullständiga arbetsår vilket gör att arbetsprogrammet föreslås fokusera på två saker, dels vilka prioriteringar de vill hinna med innan nästa kommission tillträder i slutet av 2019 samt de långsiktiga reformer som bör genomföras innan 2025. Preliminära initiativ i brevet som är av intresse för Åland är att en plaststrategi ska presenteras innan slutet av 2018, en reform av EU:s strukturfonder, ett nytt momspaket, ett paket om livsmedel och livsmedelskedjan, politiskt stöd för EU:s sociala pelare. Vidare prioriteringar av intresse för landskapsregeringens arbete är EU:s hållbarhetsagenda, som är till för att genomföra FN:s hållbarhetsmål, senareläggs till under nästa kommissions mandatperiod. Mera information om Junckers avsiktsförklaring kan du läsa [här](#).

Arbetsprogrammet diskuterades vid det allmänna rådets möte den 25 september i Bryssel. Där gav medlemsländernas EU-ministrar återkoppling på vad de vill, eller inte vill, se bland dessa prioriteringar. Arbetsprogrammet kommer sedan i sin helhet att presenteras den 24 oktober. Detta utgör även grunden för de prioriteringar som landskapsregeringen kommer att jobba med under nästa år.

Katalonien röstade ja till självständighet

Katalonien, en region i Spanien med Barcelona som administrativ och politisk huvudstad, genomförde en folkomröstning om självständighet den 1 oktober där 90 procent av dryga två miljoner valdeltagare röstade för självständighet. Valdeltagandet motsvarar ungefär 42 procent av Kataloniens dryga 5 miljoner röstberättigade. Den spanska regeringen har dock fördömt folkomröstningen och menar att den strider mot landets grundlag, också Spaniens författningsdomstol och regeringen i Madrid vidtog flera åtgärder för att förhindra valet. Detta ledde till sammandrabbningar mellan spansk polis och katalanska väljare under söndagen, där hundratals personer behövde uppsöka vård.

Kommissionen och EU-ledare brukar inte vilja lägga sig i andra länders interna angelägenheter och inga formella uttalanden har ännu kommit om gårdagens folkomröstning. Den katalanska regeringen skickade innan omröstningen ett brev till kommissionen där de protesterar emot den spanska regeringens beslut att stänga ner katalanska websidor som var för självständigheten, enligt dem ett brott mot EU:s regler om fundamentala rättigheter. Kommissionen valde att inte kommentera den spanska regeringens beslut. Andra som dock uttalat sig är Sveriges utrikesminister Margot Wallström som uppmanar parterna att hitta en väg tillbaka till dialog. Belgiens före detta premiärminister Guy Verhofstadt, idag ledare för liberala gruppen i europaparlamentet, skriver i ett uttalande att han inte vill blanda sig i Spaniens inte angälligheter, men fördömer fullständigt vad som skedde under söndagen i Katalonien. Den belgiske premiärministern Charles Michel fördömer våldsamheterna och slår fast att "våld kan aldrig vara svaret" och uppmanar för en politisk dialog. Borgmästaren i Barcelona, Ada Colau, har uppmanat kommissionen att öppna ett medlingsutrymme för de spanska och katalanska regeringarna att föra dialog. Hon skickade ett brev till 27 borgmästare i EU: s huvudstäder den 28 september och begärde stöd för detta förslag.

Aktuellt för landskapsregeringen

Fiskekvoter för Östersjön 2018

Kommissionen har lagt fram ett förslag om fastställande av 2018 års fiskemöjligheter för vissa bestånd i Östersjön. Rådets arbetsgrupp för fiskepolitik har haft flera sammanträden under september för att diskutera förslaget. Det som medför störst förändring för Åland med kommissionens förslag är den ökande laxkvoten, den minskade torskkvoten, sänkt kvot för trålfiske samt även sänkt kvot för strömming i Bottniska viken. Landskapsregeringen har i ett utlåtande till jord- och fiskeministeriet ifrågasatt de kraftiga svängningarna som strömmingskvoten orsakar i fiskemöjligheterna, och menar att det är oacceptabelt av kommissionen att utsätta näringsidkarna för dessa årliga fluktuationer.

Vidare föreslår kommissionen att införa ett förbud av ålfiske på grund av den kritiska situationen för ålbeståndet. Förslaget har skapat mycket debatt och diskuterades vid europaparlaments fiskeutskott den 25 september. Samtliga partier ifrågasatte förslaget och bristen på diskussion kring förbudet men höll med KOM att något bör göras. [Här](#) kan du läsa en sammanfattning av kommissions förslag.

Europaparlamentets mandatfördelning

Inför valet till europaparlamentet 2019 ska mandatfördelningen justeras, ett arbete som ligger på parlamentets konstitutionella utskotts att förbereda. Utskottets två föredragande presenterade sitt förslag den 11 september och är intressant för Åland på flera sätt. En del av de brittiska mandaterna som blir tomma efter landets utträde ur EU våren 2019 omfördelas och föreslås Finland få ytterligare ett mandat, det vill säga 14 istället för dagens 13. De föredragande valde att i sitt förslag utelämna en så kallade pan-europeisk vallista, där ledamöter från alla EU-länder kandiderar på samma lista. Troligtvis kommer en sådan lista huvudsakligen gynnar de stora länderna och är inte till fördel för små länder eller regioner.

Nästa steg i utskottets arbete är för de andra politiska grupperna att bordlägga sina förslag på revidering av texten, vilket ska ske under den här veckan. Därefter antar utskottet sitt förslag i slutet av november och skickar rapporten till plenum för votering i början av nästa år. Beslutet om mandatfördelningen tas enhälligt av Europeiska rådet, där EU-ländernas stats- och regeringschefer sitter, och ska även godkännas av parlamentet. Hela lagstiftningsprocessen behöver vara klar under nästa sommar för att ge alla tid att anpassa sina nationella vals system efter en eventuell revidering av mandatfördelningen. [Här](#) kan du läsa utskottets förslag till mandatfördelning.

TV-sändningar på nätet

För ett drygt år sedan presenterade kommissionen ett förslag om hur reglerna kunde förenklas för upphovsrättsskyddat innehåll som visas på nätet och i andra länder. Förslaget går ut på att de regler som finns i dagens direktiv om satellit- och kabelsändningar ska utvidgas och också gälla sändningar på nätet. Förslaget är välkommet från landskapsregeringens sida då satellit- och kabeldirektivet är en del av infrastrukturen för att Åland kan ta del av svensk TV.

Under våren började både rådets arbetsgrupp för upphovsrätt samt europaparlamentets rättsliga utskott arbeta med förslaget, och det finns många invändningar mot kommissionens idé. I rådet är många EU-länder skeptiska till en utvidgning av principen om ursprungsland som finns i satellit- och kabeldirektivet, och Finland är ett av få länder som är uttalat positiva. I parlamentet är utskottets föredragande ambitiös men har svårt att samla stöd för sitt förslag bland utskottets ledamöter. Utskottet avser rösta om förslaget under veckan, men voteringen kan skjutas upp om föredragande ber om mer tid att hitta konsensus. [Här](#) finns föredragandes förslag till ny lagstiftning.

Ny i Bryssel

Mitt namn är Mathilda Pettersson och kommer under perioden september fram till slutet av januari praktisera hos Ålands EU-specialrådgivare i Bryssel. Jag är 24 år och född i Västra Nyland men uppvuxen i Mariehamn och läser sista året på företagsekonomiprogrammet vid Högskolan på Åland.

Jag ser framemot att få uppleva livet i Bryssel och få den lärorika möjligheten att följa och bevaka de åländska intressena på EU nivå, få en tydligare bild av processerna mellan EU-institutionerna, samt få en djupare förståelse för hur Åland verkar i EU. Jag har även förhoppningar om att få lära mig mera om intressanta och utmanande frågor, och har i skrivande stund redan fått bekanta mig med frågor kring miljöpolitik, så det ser väldigt lovande ut. Ni kommer kunna följa mig som redaktör här för nyhetsbrevet och genom EU-enhetens Facebook-sida Åland i EU.

Ser framemot en spännande höst, fylld med utmaningar och ny kunskap!

På agendan

Den 25 september diskuterar fiskeriutskottet kommissionens förslag om förbud av ålfiske i Östersjön.

Den 2-6 oktober har Europaparlamentet plenumsammanträde i Strasbourg där de b.l.a. kommer att diskutera förbindelserna mellan Turkiet och EU, bekämpning av cyberbrott och situationen i Moldova.

Den 2-5 oktober är Ålands specialrådgivare Julia Lindholm på Åland för att diskutera aktuella EU-ärenden med kollegorna vid landskapsregeringen och andra berörda intressenter.

Den 9-10 oktober sammanträder medlemsstaternas fiske- och jordbruksministrar i Agrifish-rådet.

10 oktober avser europaparlamentets rättsliga utskott anta sitt förslag om upphovsrättsregler för TV-sändningar som också berör Åland.

Den 19-20 oktober hålls det Europeiska rådets toppmöte i Bryssel.

Den 24 oktober sammanträder kommissionen för att anta sitt arbetsprogram inför 2018.

Kontakta oss gärna per epost julia.lindholm@formin.fi eller mathilda.petterson@formin.fi, telefon +32 2 2878 459 eller via vår Facebook-sida [Åland i EU](#).

